

V Bratislave, 12.6.2019

Vážené pani poslankyne a vážení páni poslanci,

Budúci týždeň bude na rokovaní výborov (výbor pre hospodárske záležitosti a ústavoprávny výbor) návrh novely zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon).¹ **Chcem vás požiadať o hlasovanie proti nižšie uvedeným bodom legislatívneho návrhu na základe skutočností uvedených v tomto liste a priložených dokumentoch.**

Ako právnička a aktivistka sa od roku 1999 venujem environmentálnym témam, najmä z pohľadu efektívnej občianskej participácie. Hoci je rozhodovanie podľa atómového zákona nesmierne zložitá, dopady týchto rozhodnutí sú veľké a potenciálne devastujúce pre každého z nás. Preto som presvedčená, že akékoľvek oslabovanie transparentnosti a možnej verejnej kontroly rozhodovania Úradu jadrového dozoru SR je nebezpečné a v rozpore s národnou aj medzinárodnou právnou úpravou.

V tejto súvislosti je relevantné, že práve kvôli obmedzeniu prístupu k informáciám atómovým zákonom je už teraz Slovenská republika v porušení tzv. Aarhuského dohovoru². Na pôde OSN je proti Slovensku z tohto titulu vedené konanie, ktoré má smerovať k zosúladieniu slovenskej legislatívy s uvedeným Dohovorom³. Skutočnosť, že aktuálne predkladaný legislatívny návrh ide presne opačným smerom (hoci dôvodová správa deklaruje „rešpekt voči medzinárodným a európskym záväzkom“ a uvádza explicitne Aarhuský dohovor), môže smerovať k ďalšej medzinárodnej blamáži.

Moju žiadosť o vypustenie nasledujúcich bodov návrhu opieram o priložené stanovisko advokátskej kancelárie Kristíny Babiakovej, ktorá spolupracuje s občianskym združením Via Iuris.

¹ ČPT: 1372 <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/cpt&ZakZborID=13&CisObdobia=7&ID=1372>

² Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia: <http://www.minzp.sk/eu/medzinarodne-dohovory/aarhusky-dohovor/>

³ <http://www.unece.org/environmental-policy/conventions/public-participation/aarhus-convention/tfwg/envppcc/implementation-of-decisions-of-the-meeting-of-the-parties-on-compliance-by-individual-parties/sixth-meeting-of-the-parties-2017/slovakia-decision-vi8i.html>

Dana
Mareková

Environmentálne právo
Kampaňové poradenstvo

1. Nesprístupnenie „citlivej informácie“, osobitne „poštového a telekomunikačného tajomstva“, v návrhu uvedené ako „doplnenie § 8 odsekmi 11 až 13“:

Ide konkrétne o bod 4 návrhu zákona – navrhované znenie § 8 ods. 11 atómového zákona. Považujem zakotvenie možnosti utajovania „poštového a telekomunikačného tajomstva“ v navrhovanom odseku 11 za veľmi rizikové, pretože by mohlo viesť k utajovaniu dôležitých informácií zo správneho konania alebo k utajovaniu písomností zaslaných Úradu jadrového dozoru SR inými dotknutými orgánmi alebo inými účastníkmi konania.

Naviac aplikácia „poštového tajomstva“ a „telekomunikačného tajomstva“ v podmienkach správneho konania je úplne nenáležitá, nevhodná a potenciálne môže byť nebezpečným precedensom pre iné správne konania. Účelom ochrany „poštového tajomstva“ a „telekomunikačného tajomstva“ nie je utajovanie informácií nachádzajúcich sa v úradných spisoch.

2. Vylúčenie mimoriadnych opravných prostriedkov – obnovy konania a preskúmania rozhodnutia mimo odvolacieho konania, v návrhu uvedené ako „§ 35 odsek 1“:

Ide konkrétne o bod 6 návrhu zákona – navrhované znenie § 35 ods. 1 atómového zákona. Vylúčenie možnosti podania návrhu na obnovu konania a návrhu na preskúmania rozhodnutia mimo odvolacieho konania v konkrétnych konaniach podľa atómového zákona (vrátane napr. konaní o vydanie povolenia na uvádzanie jadrového zariadenia do prevádzky, či povolenia na prevádzku jadrového zariadenia) je absolútne neodôvodnené a potenciálne nebezpečné. Išlo by o výrazné oslabenie možnosti právnej ochrany proti prípadným nezákonným rozhodnutiam týkajúcim sa jadrových zariadení, ktoré majú obrovský vplyv na zdravie ľudí a životné prostredie. V prípade schválenia tohto bodu návrhu zákona by sa tieto opravné prostriedky nedali použiť ani v závažných prípadoch, ak by sa zistilo, že rozhodnutie sa opiera o nepravdivé dôkazy, ak by sa objavili nové dôkazy, ktoré mohli mať podstatný vplyv na rozhodnutie, ak by sa zistilo, že rozhodnutie bolo vydané v dôsledku trestného činu – napr. korupcie, alebo ak by boli osobám, ktoré by boli povolením jadrového zariadenia dotknuté, odňaté právo zúčastniť sa na konaní.

Na záver by som rada zdôraznila, že potreba posilnenia efektívnosti konania a princíp právnej istoty, ktorými je zdôvodňovaný predkladaný návrh zákona, nemôže ospravedlniť významné oslabenie kontroly zákonnosti, významné oslabenie transparentnosti, účasti verejnosti na rozhodovaní a verejnej kontroly rozhodovania v konaniach podľa atómového zákona, ktoré by bolo dôsledkom prijatia vyššie uvedených bodov návrhu zákona.

Predmetný návrh zákona prichádza v čase, kedy v praxi pozorujeme práve pri jadrovom rozhodovaní závažné, až nebezpečné chyby, ktorých sa dopúšťa Úrad jadrového dozoru SR. Pričom konkrétne prípady rozhodovania o jadrových záležitostiach v zahraničí aj na

Dana
Mareková

Environmentálne právo
Kampaňové poradenstvo

Slovensku dokazujú, že práve verejná kontrola rozhodovania významne posilňuje kvalitu rozhodovania, ktorá smeruje k zvýšeniu bezpečnosti jadrových prevádzok.

Zároveň tento návrh zákona prichádza v čase, kedy má Slovenská republika naopak posilniť pozíciu verejnosti (prístup k informáciám aj prístup k rozhodovaniu) v konaniach podľa atómového, nakoľko už teraz si neplníme medzinárodno-právne záväzky, ktoré nám vyplývajú z Aarhuského dohovoru⁴.

Ako zástupcovia nás, občanov, v najvyššom legislatívnom orgáne máte povinnosť prijímať legislatívu, ktorá nás neohrozuje a ktorá zabezpečí dodržiavanie záväzkov, ktorými je SR viazaná. Nadôvažok, v prípade Aarhuského dohovoru ide o medzinárodnú zmluvu o ľudských právach a základných slobodách, ktoré majú v zmysle čl. 7 ods. 5 prednosť pred zákonom.

Z uvedených dôvodov vás žiadam o vypustenie sporných bodov predmetného legislatívneho návrhu.

Dana Mareková

Prílohy:

1. Analýza návrhu novely zákona vypracovaná stanovisko advokátskej kancelárie Kristíny Babiakovej, ktorá spolupracuje s občianskym združením Via Iuris
2. First progress review of decision VI/8i on compliance of Slovakia with its obligation under the Convention, by Compliance Committee to the Convention on Access to Information, Public Participation and Access to Justice in Environmental Matters (Aarhus Convention), posted on 26.02.2019

⁴ Pozícia Slovenska odrazená v prvom „Progress review“ je však alarmujúca – vyplýva z nej vlastne ignorovanie rozhodnutia Aarhuského implementačného výboru ako aj skutočnosť, že ÚJD SR sa nesprávne domnieva, že Aarhuský Dohovor nemá záväznú povahu:

http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/compliance/MoP6decisions/VI.8i_Slovakia/Correspondence_with_Party/FIRST_progress_review_on_VI.8i_Slovakia_adopted_21.02.2019.pdf

Dana
Mareková

Environmentálne právo
Kampaňové poradenstvo